

ASK- KROPPEN

ANDRA BOKEN I EN TRILOGI

av RIGMOR TJERNGREN

Annika har hamnat vid sidan av livet. Hon har tappat sin livlina, det arbete hon älskade och meningen med att gå upp om morgnarna. Förhållandet med Per har blivit en belastning i stället för en trygghet. Hon blir irriterad på hans välvilja, vansinnig på hans oändliga tålmod och står inte ut med hans förlåtande attityd.

Hon håller på att kvävas av hans godhet.

Inte nog med att han lagar perfekta middagar, han bevakar henne vid matbordet, kontrollerar att hon äter, vilket hon inte gör. Hon kör runt med gaffeln tills det blir en brunaktig sörja, men dricker desto mer vin. Hon slänger allt i avfallspåsen och vet att Per kommer att plocka upp efter henne och sopsortera.

Annika tillbringar allt längre tid i sängen.

Under täcket väver hon vilda planer. Hon måste hitta hål i utanförskapsväven, någonstans där hon kan krypa in och få vara med i ett sammanhang.

Men allra enklast vore det att rymma. Sätta sig på ett tåg och åka så långt bort som möjligt. Sedan ta nästa tåg. Och nästa. Eller så kan hon börja jobba på Självmordslinjen.

ASKKROPPEN är andra delen i en trilogi om Annika Domeij. Den första heter *STÅ I LÅGOR* och den tredje av avslutande delen *RESA MED DEMONER*.

Rigmor Tjerngren

RIGMOR TJERNGREN är författare och samhällsdebattör, Fil.kand. inom beteendevetenskap och har arbetat som universitetslärare, studievägledare och utredare inom Kriminalvården. Hon har startat en förening mot mobbning (*OMM: Organisation Mot Mobbning*) och är verksam som samtalsterapeut bland annat på Självmordslinjen (*Mind*). Bor på sydkusten i Skåne med två taxar och en sambo.

porträttfoto: Marianne Westerlund

Lassbo Förlag
FÖR BERÄTTELSEN I DIG

ISBN 978-91-988829-0-2

9 789198 882902 >

ASKKROPPEN

av RIGMOR TJERNGREN

Askroppen. 1:a Upplagan 2023

Lassbo Förlag, Göteborg.

www.lassboforlag.se

ISBN: 978-91-988829-0-2

© Rigmor Tjerngren 2023.

Materialet i denna bok är skyddat enligt upphovsrättslagen.

Redaktör: Josefin Lassbo

Omslag: Linda Pabst

Grafisk form: Edita Ramoniene

Tryck: Scandinavian book, 2023.

<https://scandinavianbook.se/>

“Allt som händer en människa liknar i grund och botten den människa det händer.” – Aldous Huxley

Kapitel

1

Hon följde med blicken en liten svart spindel på taklisten. Vad gjorde den där? Hur många flugor kunde den fånga i hennes sovrumstak? Förmodligen spann den i hemlighet på sitt nät och skulle hänga ut det på kvällen över en större yta.

Kisade med ögonen. Det var något annat utöver spindeln som satt där. Ett gruskorn? Flera gruskorn? Hur i helvete hade det kommit dit i så fall? En spindel och ett gruskorn? Gruskornet kunde i och för sig vara en till hälften uppäten fluga. Resten skulle intas vid kvällsmålet. Hade inte en aning om spindelns matvanor. Om det nu var en spindel.

Annika dammsög aldrig taklisterna. Glömde taken under sin färd genom rummen med detta högröstade vidunder. Båda lika aggressiva, ville komma ifrån varandra så fort som möjligt. Hon avskydde dammsugaren. Dammsugaren hade inte heller några varma känslor för henne. Hon misshandlade den med hårda tag, ryckte och vred. Jävla åbäke. Och taklisterna blev aldrig dammsugna. Ibland hängde långa dammtrådar ner från listerna och dansade

lättjefullt i luftdraget från ventilerna. När hon försökte rycka ner dem, försvann de helt och hållet. Hon fick ingenting i sin hand.

Sträckte ut benen under den grå fleecelilten med vita älgar. Ebba grymtade till där hon låg i mattes knäveck. Taxen sov alltid middag med matte. Hon hade länge sörjt sin taxkusin Frida, men efter ett tag bestämt sig för att gilla läget. Annika sörjde fortfarande. Det fanns alltid blommor på Fridas grav under eken och där låg ett par fina stenar och Fridas halsband. Fast det hade förlorat sin röda färg av väder och regn.

Spindeln i taket var också ensam.

Kanske gillade den gruskorn. Hade tagit ett med sig upp som sällskap. Vad visste hon?

Studerade spindeln igen. Den hade marscherat två decimeter närmare altanfönstret. Alltså var det en spindel. Alltså vävde den inget nät. Eller så drog den en snubbeltråd efter sig. Såg fasligt liten ut. Kunde den ha ätit upp en halv fluga som var betydligt större?

Bestämde sig för att stiga upp ur sängen om spindeln nådde hörnet. Det var ett antal decimeter bort.

Men inte omöjligt.

Blicken drogs till altanfönstret. Det behövde putsas efter aprils slagregn och stormar. Det gick att se ut men inte mer. Nu överdrev hon. Folk påstod att hon alltid överdrev. Att man fick ta det hon sa med en nypa salt. Det hade gått inflation i överdrifterna. Snart visste de varken ut eller in.

Inte hon heller.

Vad vore livet utan överdrifter? Tråkigt. Vardagstråkigt. Sysselsättningsbristtråkigt. Meningslöshetstråkigt. Ångesttråkigt. Det fanns

ingen hejd på tråkigheterna. Att studera en spindel och ett gruskorn alternativt en halv fluga var mindre tråkigt. Men tillräckligt tråkigt.

Hörde Per slamra i köket. Han slamrade alltid i köket. Det gick inte att stänga öronen. Slamret skar genom märg och ben. Han kunde ha slamrat tystare, om han inte velat att hon skulle få dåligt samvete, så att hon skulle komma upp och fråga vad de skulle ha till middag. Inte för att hon var intresserad. Hon tyckte inte om middagar. Per ville äta animaliskt och hon vegetariskt. Det fanns en stor ensamhet i deras middagar. Hur skulle hon kunna dumpa denna känsla?

Och till vem?

Att dumpa var hon bra på. Precis som göken. Ingen av dem ville ha sina ägg. Någon annan fick ta över och ruva. Men vissa ägg gick bara inte att dumpa. Fanns inga mottagare. Alla bon var stängda för den sortens ägg. Ensamhetsägget var värst. Det ville ingen befatta sig med. Boinnevånarna hade nog av sina egna ensamheter för att vilja spä på med hennes. Eller så var det infekterat på något vis. Kunde sprida en farsot som inte kunde stoppas.

Annika ruvade därför sitt ensamhetsägg mot sin vilja. Trots att hon ruvat så länge hon kunde minnas, kläcktes det inte. Hårt skal. Tungt och åbakigt. Varför måste hon släpa på det? Visst, det hade funnits stunder, då hon sett sprickor och till och med öppningar i eländet. Lika fort hade sprickorna tätat och öppningarna visat sig vara förrädiska synvillor.

Tänkte på Dan och deras kärleksnätter i Ystad för två år sedan. Hans självklarhet. Ett förhållande inom parentes. Fanns ett liv innan och ett liv efter. Innan skadskjuten och vilsen. Efter tyngd

av dåligt samvete. Men just där och då. Hon hade krupit in i hans värme och svett och starka armar och ben och kropp och kåthet och heta andetag. Flera nätter i rad.

Var de värda brytningen med Per? Hur sätter man rätt pris? Per kom tillbaka. Dan kom också tillbaka för några veckor men blev sedan avstängd. Hon hade ju lovat att inte ta kontakt mer. Något hon inte höll. En marskväll då äggskalet var helt ogenomträngligt och Per var på fortbildning med övernattnings och det mousserande vinet var som champagne. Och dessutom urdruckat. Hon hade knappat in mobilnumret med darrande pekfinger, det svirrade i skallen. Knastertorrt i munnen. Att öppna för det otillättna. Himmel eller helvete.

Men Dan var inte längre tillgänglig. Han hade flyttat från Ystad och jobbade nu på Stockholms stadsteater. En glad och varm röst, precis som hon mindes den, gav sköna vibrationer i magen och underlivet: "Klart jag kommer ihåg dig, Annika, en vilsen själ i en vacker kropp, herregud jag blir ju sugen igen, men tyvärr har jag en dam vid min sida nu. Inte lika vacker som du, men otroligt svartsjuk och så har jag teatern som äter upp mig. Å andra sidan ska man ju vara tacksam för fast anställning i dessa dagar, hur har du det?"

Hon la på luren.

Orkade inte.

Och han ringde inte tillbaka.

Hon hade öppnat en flaska vin till, druckit ur hela utan att använda glas och när Per ringde hade hon varit gravt berusad. Han hade frågat och frågat, orden bara rann i smärtvägar in i hennes öra men hon kunde inte svara. Förstod inte vad han sa, avskydde rösten i diskant, gäll och obehaglig. Vad ville han henne? Tog sats

för att fråga, men tungan löd henne inte. Den hade tjocknat av sorg och besvikelse. Rasande var hon också. Att Dan kunde motstå henne, att han inte direkt satte sig på tåget från Stockholm och de tog in på ett svindyrt hotell i Malmö och älskade hela natten och sedan var det bara de. Hon flyttade till Stockholm och skrev artiklar och fackböcker medan han repeterade och så satt hon i salongen på kvällen och såg honom agera på scenen. De åt en sen supé i vindsvåningen med skaldjur och champagne och diskuterade pjäsen och satt mitt emot varandra och matade varandra med kräftstjärter och skrattade och drack mer champagne. Inget grus i halsen. En stor famn att försvinna in i på natten och varje morgon älskade de innan han begav sig till teatern och hon satt på balkongen och tittade ut över strömmen med solen i ansiktet och var varm och lycklig. Det var inte mer än rätt att äntligen få vara lycklig.

Men vänta nu.

Vad svamlade hon om?

Stockholm?

Aldrig.

Han fick banne mig söka jobb i Skåne, Malmö Stadsteater, Hipp, Landskrona, Ystad eller var fan som helst. Aldrig att hon ville bo i Stockholm. Inte Ebba heller. Ebba måste ha skogsluft och hon själv havsluft. De skulle bo i en stuga vid havet med skogen inom räckhåll. Möjligtvis kunde han gästspela i Stockholm mellan varven, så att de fick längta efter varandra och skriva långa mejl och ha telefonsex.

Vart Per skulle ta vägen hade hon inte tänkt ut. Men med tanke på hans status som den ideala sambon med en kocks begåvning

och en ängels tålmod, så vore han ett klipp för vem som helst. Snygg var han också med gråsprängt blondrufs, smärt och senig kropp med varma bruna ögon.

Förmodligen skulle det bildas en lång kö av ivriga efterträderskor.

Ebba kröp fram ur älgfilten och gav henne en lång brun blick. Det låg oceaner av förebråelse i den. Klockan hade med råge passerat hennes middagstid. Ebba förstod det mesta som sas och höll noga reda på sina mattider. Halv fyra skulle hon ha middag. Hon började markera redan vid kvart i tre. Det hade gått inflation i hundmiddagen också.

Oöverstigit att ta sig an resten av dagen. Timmarna fram till middag var de segaste. Som skrumpna ballonger hängde de håglöst i luften, om de inte redan hade dalat ner på golvet och beblandat sig med dammet. Önskade att det var sen kväll, så att hon kunde dricka lädvin framför datorn, när Ebba och Per gått till sängs. Den ensamheten var självvald. Timmar i den egna sfären.

Men nu var det fredag och helgen som låg framför kändes oändlig. En raksträcka ut i ett ingenmansland. Med en relation som knastrade i fogarna. Det var bara en tidsfråga innan den skulle rämna.

– Kommer du upp snart?

Per lät inte irriterad på rösten. Han var aldrig irriterad. Annika var alltid irriterad.

– Jag kommer. Det är väl ingen brådska?

– Jo, jag behöver veta vad du ska ha till rotfruktsgratängen.

– Det spelar ingen roll.

- Äsch ... du är hopplös. Men jag tar väl kikärtsbullarna då.
- Perfekt.

Strupen snördes åt. Annika svalde gruskornen eller vad fan det var som gjorde det svårt att andas. En för trång korsett kanske. Ångestkorsett. Orkade inte med beslut om middagsmat eller något annat heller. Ville bort. Men vart skulle hon ta vägen? Dan fanns inte i Ystad längre. Smärtan skar i magen. Förbannat också. Att sätta sig på ett tåg och åka till slutstationen skulle kännas bättre än att äta kikärtsbullar med Per.

Stackars Per.

Annika rev av sig filten och Ebba studsade ner på golvet. Den lockiga svansen stod rakt upp. Nu äntligen väntade mat och promenad. Taxen var nöjd med det lilla.

Annika tyckte synd om både Per och Ebba. Det dåliga samvetet gnagde ständigt och jämt. De var värda någon bättre. Men hon kunde inte ge dem mer. Energin tog slut innan hon ens försökte sona det hon ständigt brustit i. Men de begärde ingenting. Bara det var en frustration.

De åt middag i köket med levande ljus och talande tystnad. Besticken slamrade mot porslinet, väggklockan tickade bakom Pers rygg. Ebba låg under bordet och hade nagelvård. Hon skötte sina tassar exemplariskt. Små vällustiga grymtande läten när hon gnagde och slickade på sina klor.

Rotfruktsgratängen glänste av smält västerbottensost och rapsolja. Den var perfekt tillagad. Kikärtsbullarna krispiga. Det röda vinet exakt rätt tempererat. Inget lådvin, en djupröd bourgogne.

- Vad tänker du på?

Per tittade under lugg. Han hade ingen men det skulle sett ut så, om han haft en.

– Ebba måste ut. Och ha mat.

– Jag gav henne precis innan vi satte oss. Och hon behöver inte gå ut så mycket mer idag. Vi var ute i flera timmar på min långlunch.

– En liten kvällsrunda räcker.

– Så bra. Helt perfekt.

– Vad är det Annika? Du håller väl inte på och ältar igen? Det är över ett år sedan du slutade i MAKS. Nu är det verkligen dags att lägga det ...

– ... bakom mig? Glöm det. Mardrömmarna ser till att jag inte glömmer.

Hon ville inte detta. Ändlösa diskussioner om hur hon skulle ta tag i sitt liv igen. Att deras relation var det viktigaste. Kärleken. Gemenskapen. Men utan ett jobb att gå till. Medan han skamset smet i väg till sitt.

– Du har ju samtalskurserna. Och alla människor du stöttar trots att du avgått som ordförande i MAKS. Så många du hjälpt. Kan du inte bara njuta av livet som det nu är?

– Jag lär ut samtalsmetodik en gång i veckan. Eleverna har redan börjat troppa av. En efter en. Det blir förmodligen sista kursen jag får ha. Och jag är trött på att lyssna, peppa, stötta andra mobbade. De tror att jag är ett orakel. Jag är ju en av dem för höge farao! Inte en fe med ett trollspö, som kan förvandla deras helveten till paradiset.

I samma stund som hon uttalade orden drabbades hon av insikten. Att hon såg sina olycksbröder och olyckssystrar som gökar. Som

dumpade sina trauman hos henne. Det var tydligen gott om gökar i det här landet.

– Men de förlitar sig på dig. Bara genom att lyssna och bekräfta gör du mer än nog.

– Jag är utled. Samma gäller kikärtsbullarna.

– Annika ...

– Jaja. Jag vet. Jag ska skärpa mig.

Hon reste sig från bordet och den halvätna rotfruktsgratängen. Ebba gjorde en framstöt i förhoppning om att få äta resterna, men Annika svepte ner dem i slaskpåsen. I fel slaskpåse. Hon visste att Per skulle ta upp dem när hon gått och lägga dem i rätt matavfallspåse. Per gjorde allting rätt. Per hade en samlad änglatrupp av tålmod.

Hon fick lust att ringa Dan igen. Var bodde han i Stockholm? Var han sambo? Någon annan som fick njuta av hans stora varma kropp om nätterna? Tarmarna vred sig av vända. Hon ville ha honom. Eller så ville hon ha något annat. Bara inte detta. Kunde googla på honom i alla fall. Ta tåget till Stockholm. Dyka upp efter en föreställning i hans loge. Bästa förförelseklänningen, den svarta med spets. Blekta slingor. Proffsig sminkning. Han skulle inte kunna motstå henne. Eller så satt sambon redan i logen och glodde storögt på henne, när hon gjorde sin effektfulla entré. Den gräsliga kvinnan. Hur hade hon mage att nästla sig in i Dans liv?

Stopp! Vad tänkte hon på? Aldrig fatta beslut i labilt tillstånd. Aldrig vid leda eller lidande. Just nu föreföll hennes liv enbart innehålla dessa tre tillstånd. Framför allt leda.

In i sovrummet igen och rotade igenom Ikeabyråns översta låda, där alla hennes anteckningar låg. Boken med blå vaxdukspärmar var sliten av ålder, salta tårar och rastlös hantering.

”Schopenhauer hävdade att världen och jaget var en illusion skapad av vår blinda vilja. Livet var lidande eller leda. Genom askes och konstnärlig extas kunde vi få tillfällig lindring. I bländande, välskrivna sentenser framförde han sitt budskap och nådde en för en filosof ovanligt bred publik. Han hånades ständigt av snåriga kolleger.”

Hon läste igenom den korta texten igen, den hon skrivit av från någon filosofbok i hopp om att hitta något att hänga upp sitt liv på. Kanske inte de bästa hängslena.

Askes låg inte för henne, men kanske borde hon pröva ändå? Utsätta sig för svält och avskalat liv. Fasta en månad. Möta sig själv i tystnaden.

Att Schopenhauer ständigt hånats av snåriga kolleger hoppades hon att han satt sig över. De var bara avundsjuka på hans bländande sentenser. Kände samhörighet med Schopenhauer. Hon hade också varit där i mobbningslandet. Men inte förmått sätta sig över. Reagerat med reptilhjärnan. Det fanns inga utsikter att bli vare sig diplomat eller filosof för hennes del.

Ibland när hon på nätterna stod ute på altanen och blickade upp mot stjärnhimlen med dess myriader av vitprickiga formationer, kunde hon glimtvis känna sig som det stjärnstoft hennes yngste son ansåg att hon bestod av. Hon och alla andra. Även Per, men det var svårt att föreställa sig. Denna jordnära typ. Trygghet och bojer i samma förpackning.

Konstnärlig extas?

Då hon låg i armarna på den tjocke skådespelaren. Kunde det räknas?

Nej, extas var det inte.

Jo extas.

Dans väldiga varma kropp och hennes tunna beniga. Hur de smälte ihop. Slingrade sig om och i varandra, svettvåta av iver att nå in, hålla tillbaka, hitta nya ställningar, ligga stilla och andas in den andres doft. I hans knarrade säng. I det lilla rummet med röda tapeter på pensionatet i Ystad. Där de var de enda kvarvarande gästerna under tre dagar. Behövde inte oro sig för Dans vällustiga stönande, värdparet bodde på vindsvåningen. De hade hela huset för sig själva. Hela livet också. Tre nätter, fyra dagar.

Nu överdrev hon. I alla fall om extasen. Inte om huset, detta pensionatparadis denna snöiga vinter. Mindes matsalen med stora fönster mot den snöklädda trädgården, där ljusslingor speglade vitheten, stillheten. Gästernas slamrande med besticken, vita linneservetter, kristallvaser med aprikosfärgade rosor. Att bara vara. Med främlingar. Där ingen visste något om de andra. Alla var där på sina egna villkor. Annika för att skriva sig ur ångesten efter kränkningarna på jobbet, två engelsmän för att färdigställa en tv-produktion, Dan för att gästspela på teatern, den äldre damen för att hälsa på sin dotter. En pensionatstillvaro som läkte. Men också gav en totalt oväntad omtumlande berusning.

Var någonting någonsin totalt oväntat?

Minnet hade en förmåga att försköna avståndshändelser och förminska det nuvarande. Dan var ingen jordnära typ. Han var en vagabond. Han hade säkert förlustat sig med fler än den nuvarande damen sedan deras korta sejour i Ystad. Tanken slog till

i magtrakten igen. Höll hon på så här skulle det ofelbart leda till tarmvred.

– Vad gör du Annika? Jag har fixat efterrätt. Som jag vet du gillar.

Hon tänkte: skärp dig nu Annika. En dag kommer du att bittert sakna denne man som gör allt för dig och har stått vid din sida i alla djupa svackor. Nåja, inte alla kanske, men han har alltid kommit tillbaka. Han är värd ett erkännande. Så skärp dig.

- Jag är inte hungrig.
- Inte på crème brûlée heller?
- Har du gjort det?
- Kom och smaka.

Den krämiga vaniljpuddingen under sitt sockriga knäcktäcke var utsökt. En mild smekning i gommen, ett kras mellan tänderna. Annika åt med slutna ögon. Gommen fylldes helt av den mjuka söta hala massan.

Ett ögonblick av konstnärlig extas kanske?